

Recenzja
wniosku w przedmiocie nadania dr Monice Marii Brzezińskiej
(de domo Olewińskiej) stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych
w zakresie nauk o polityce i administracji

I.

Zgodnie z art. 200, ust. 2 *Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.) warunkiem wszczęcia procedury jest złożenie wniosku obejmującego: 1) opis kariery zawodowej; 2) wykaz osiągnięć, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 powołanej Ustawy oraz 3) wskazanie podmiotu habilitującego wybranego do przeprowadzenia postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego.

Konkluzja (1):

Stwierdzam, że przedłożona dokumentacja czyni zadość wymogom określonym w powołanych przepisach. Na podkreślenie zasługuje fakt, że została ona przygotowana niezwykle starannie.

II.

Zgodnie z art. 219. ust. 1 powołanej Ustawy:

„1. Stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
 - 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe (...), stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a. 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a, lub z przepisami wydanymi na podstawie
 - b. 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b, lub
 - c. (...);
 - 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową (...) realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.
2. Osiągnięcie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, może stanowić część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o stopień doktora habilitowanego.
(...)”.
-

Z analizy stanu faktycznego wynika, co następuje:

1) Kwalifikacje

Dr Monika Maria Brzezińska jest z wykształcenia politologiem. W 2000 roku ukończył studia magisterskie na kierunku *politologia* prowadzonym na Wydziale Nauk Historycznych i Społecznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii uzyskała na podstawie uchwały Rady Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych UKSW z dnia 24.04.2006 roku. Tytuł rozprawy „Wzajemne oddziaływanie Unii Europejskiej i Republiki Federalnej Niemiec w procesie kształtowania się ich federalnych struktur”, promotor: *prof. dr hab. Klaus Ziemer*. Recenzentami w postępowaniu byli *ks. dr hab. Piotr Mazurkiewicz prof. UKSW* i *dr hab. Stanisław Sulowski prof. UW*.

Dyplom doktorski jest wystawiony na nazwisko panięskie.

Konkluzja (2):

Dr Monika Maria Brzezińska legitymuje się stosownym wykształceniem akademickim oraz wymaganym stopniem naukowym. Od początku pracy zawodowej specjalizuje się w problematyce niemcoznawczej.

2) Osiągnięcia naukowo-badawcze

I. Główne osiągnięcie naukowe

Osiągnięciem naukowym, które zostało przedstawione do oceny, jest cykl powiązanych tematycznie publikacji „Współczesne oblicza przywództwa politycznego: doświadczenia z Niemiec i z Polski”. Obejmuje on kilkanaście pozycji (w tym jedną współautorską): jedną monografię, osiem artykułów naukowych oraz siedem rozdziałów w monografiach zbiorowych, które stanowią wyniki prowadzonych badań realizowanych w kraju i za granicą oraz opublikowanych w języku polskim i angielskim.

Systematyka cyklu wynika z założonej przez Habilitantkę konceptualizacji prowadzonych badań, analizującej w pierwszej kolejności specyfikę przywództwa niemieckiego i polskiego, następnie ich reperkusje międzynarodowe i transnarodowe.

- Brzezińska M.M., *Helmut Kohl. Przywódca polityczny*, Warszawa 2020, ss. 124.
- Brzezińska M.M., Brzeziński A.Ł., *Angela Merkel i jej Willkommenspolitik*, w: Rydliński B., Sowiński S. (red.), *Wolność. Wieczne wyzwanie*, Warszawa 2018, s. 717–731.
- Brzezińska M.M., *Przywództwo Angeli Merkel w świetle niemieckiej narracji politycznej. Analiza wybranej prasy*, w: Czachór Z., Marcinkowski T. (red.), *Polska - Niemcy - Unia Europejska w procesie zmian*, Gorzów Wielkopolski 2019, s. 107–133.
- Brzezińska M.M., *Zwykły gracz, czy ukryty hegemon? - przywództwo międzynarodowe i potęga RFN a UE*, „Społeczeństwo i Polityka” nr 3 (60) 2019, s. 145-162. DOI: 10.34765/sp.0319.a08
- Brzezińska M.M., *Polski styl przywództwa - czyli w co (bez)skutecznie grają Polacy?*, „Annales Collegii Nobilium Opoliensis” (11) 2022, s. 59–75.

- Brzezińska M.M., *Poland: an ambitious pawn or a European partner? An outline of the evolution of Polish-German relations*, w: Rudowski A., Sulowski M. (red.), *Poland in the European Union - perspectives of membership Politics. Economy and Society. Culture. International Relationships*, Warszawa 2017, s. 138–157.
 - Brzezińska M.M., *Rola tożsamości narodowej i religii w budowaniu opozycji antykomunistycznej. Przykład Polski i Niemiec*, „Władza Sądzenia” (24) 2023, s. 36–47.
 - Brzezińska M.M., *The cultural security of Germany*, w: Szyszlak E., Wiśniewski R., Zenderowski R., *Cultural Security Theory – Selected Aspects – Case Studies*, Peter Lang 2023, s. 249–261.
 - Brzezińska M.M., *The international leader and his moral code according to the theory of realism*, „Chrześcijaństwo-Świat-Polityka” nr 24 (2020), s. 180–198. DOI: 10.21697/CSP.2020.24.1.26.
 - Brzezińska M.M., *Models of International Leadership and the Role Theory on the Example of the Federal Republic of Germany*, „Online Journal Modelling the New Europe” no. 33/2020. DOI: 10.24193/OJMNE.2020.33.08.
 - Brzezińska M.M., *Wczoraj – dziś – jutro: model przywództwa kreatywnego jako odpowiedź na powojenne wyzwania*, w: Paluch M. (red.), *Lekcje pokoju w czasie (po)wojennym*, Kraków 2022, s. 157–165.
 - Brzezińska M.M., *Konflikt na Ukrainie w niemieckim dyskursie parlamentarnym*, „Roczniki Nauk Społecznych” tom 12 (48), (4) 2021, s. 51–68.
 - Brzezińska M.M., *Badania nad przywództwem (w) Unii Europejskiej - stan obecny, trudności, deficyty i wyzwania metodologiczne*, w: Golińczak M., Klementowski R., *Europa wielu prędkości. Problemy. Wyzwania. Konsekwencje*, Warszawa 2021, s. 237–257.
 - Brzezińska M.M., „Gołąb” i „jastrząb”, czyli przywództwo i decydowanie polityczne kobiet i mężczyzn, w: Uklańska K., Kotowska-Wójcik A. (red.), *Kobiece i męskie konteksty życia*, Poznań 2020, s. 151–164.
 - Brzezińska M.M., *Can Women and Religion (Catholic) Save Modern Leadership?*, „Religions” 2023, 14 (8), 1030. DOI: <https://doi.org/10.3390/rel14081030>.
- Brzezińska M.M., *Przywództwo integralne motywowane religią katolicką jako szansa dla polityki integracyjnej*, „Horyzonty Polityki” 14 (48) 2023, s. 153–175. DOI: 10.35765/HP.2421.

* * *

Autorka podjęła się analizy zagadnienia przywództwa politycznego rozpatrywanego z perspektywy jego wymiaru teoretycznego i empirycznego. Prezentowane badania są zogniskowane wokół doświadczeń niemieckich i polskich w kontekście takich determinantów jak: kształtowanie się państwowości, tożsamość narodowa, wymiar etyczno-religijny oraz ich wpływ na inne formy i role przywództwa międzynarodowego. Habilitantka uwzględniła również element ról płciowych jako znaczącego czynnika definiującego styl oraz strategię przywództwa na poziomie jednostkowym.

Autorka podzieliła swoje rozważania na trzy elementy (Wątek I: *Specyfika niemieckiego i polskiego wzorca przywództwa politycznego*. Wątek II: *Międzynarodowe skutki i reperkusje niemieckiego oraz polskiego przywództwa politycznego*. Wątek III: *Integralność jako remedium na deficyty spójności w przestrzeni europejskiej*) stanowiąc jednocześnie integralną i spójną całość.

Każda część została opatrzona założeniem wstępnym, stosowną metodologią, pytaniami badawczymi oraz wnioskami. Jak stwierdza Habilitantka:

Ad. I

Prowadzone w tej części wątki ogniskowały się wokół natury i status quo wybranych form przywództwa w odniesieniu do uwzględnionych przeze mnie determinantów w postaci tożsamości narodowej oraz kształtowania się państwowości obu analizowanych podmiotów. Weryfikacji poddałam także kategorie etnos i demos, ze szczególnym uwzględnieniem wymiaru religijnego, rozważając ich wzajemne pozycjonowanie się i wpływ na niemieckie i polskie preferencje polityczne, w tym na sposób definiowania celów i ich hierarchizację w zakresie wartości materialnych i niematerialnych.

Ad. II

W tej części badań moja uwaga koncentrowała się na kwestii wpływu międzynarodowego przywództwa niemieckiego i polskiego na innych aktorów politycznych, ze szczególnym uwzględnieniem Ukrainy i Unii Europejskiej. Weryfikacji poddałam takie kwestie jak preferowane przez nie style i strategie oddziaływania oraz poziom stabilności moralnej, rozpatrując je z perspektywy spójności wewnętrznej i generowanych skutków o charakterze międzynarodowym.

Ad. III

W prowadzonych w obrębie tego wątku rozważaniach podjęłam się próby nakreślenia innowacyjnego w polskiej nauce spojrzenia na przywództwo polityczne. Na bazie wcześniejszych spostrzeżeń oraz wniosków, dążyłam do skonstruowania takiej formuły przywództwa, która łączyłaby pozytywne aspekty doświadczeń niemieckich oraz polskich. W tym celu poszerzyłam przyjętą wcześniej perspektywę badawczą o aspekt ról płciowych i religii, wychodząc z założenia, iż w poszukiwaniu odpowiedzi na poziomie przywództwa zbiorowego, pomocne może okazać się rozpoczęcie badań od najniższego poziomu analitycznego, odnoszącego się do wymiaru jednostki.

Cykl mieści się jednoznacznie w zakresie dyscypliny nauki o polityce i administracji.

* * *

Od strony metodologicznej elementem oryginalnym jest **wprowadzenie nowej perspektywy badawczej w zakresie analizy przywództwa politycznego**. Cel badań ma charakter sekwencyjny:

- w pierwszej kolejności dokonano weryfikacji, analizy i uporządkowania aktualnego stanu badań, konceptualizując go i syntezyzując w formie schematu przywództwa niemieckiego i polskiego;
- w kolejnym etapie wskazano luki badawcze w obrębie poruszanej problematyki prezentując je jako międzynarodowe konsekwencje doświadczeń płynących z obu wzorców;
- w konsekwencji nakreślono nową i autorską perspektywę dalszych badań w tym zakresie.

Prezentowane przez Habilitantkę podejście analityczne polega na połączeniu takich determinantów przywództwa jak: tożsamość narodowa, kształtowanie się państwowości z kategoriami ról międzynarodowych i wymiarem etyczno-religijnym, a także z uwarunkowaniami płciowymi rozumianymi jako

realizowane żeńskie i męskie role płciowe. Autorka zaproponowała więc innowacyjną, nie podejmowaną jak dotąd w ramach rodzimej nauki, perspektywę badawczą przyczyniając się do pełniejszego i głębszego rozumienia fenomenu i specyfiki podjętego problemu badawczego.

* * *

Stwierdzam, że podstawowy cel badawczy został przez Autorkę zrealizowany, a poczynione przezeń ustalenia mają istotną wartość merytoryczną. Cykl wykazuje poprawną strukturalizację. Zarysowane trzy wątki przewodnie są merytorycznie uzasadnione. Logika i następstwo analizowanych zagadnień nie budzi zasadniczych zastrzeżeń. Autorka formułuje ponadto, co zasługuje na uwagę, szereg rekomendacji *de lege ferenda*.

Podsumowując przedłożone osiągnięcie naukowe warto podkreślić jego istotną wartość merytoryczną. Problem badawczy został sformułowany prawidłowo i dotyczy kluczowych zagadnień z zakresu analiz przywództwa. Przedłożone osiągnięcie oceniam pozytywnie. Spełnia ono odpowiednie wymagania i standardy, zaś jakość merytoryczna przedstawionych publikacji predestynuje Habilitantkę do uzyskania stopnia naukowego.

II. Inne opublikowane prace naukowe

Poza nurtem badań, który stał się podstawą opracowania głównego osiągnięcia naukowego, w bogatym dorobku Habilitantki widoczne są również inne wątki i problemy:

- zagadnienia metod i teorii badawczych;
- wybory prezydenckie i parlamentarne w Polsce oraz przemiany systemowe w Niemczech;
- regionalizm oraz procesami decentralizujące w Polsce, Rumunii i na Węgrzech;
- problematyka miast podzielonych granicą;
- UE oraz szeroko rozumiana integracja europejska;
- wybrane aspekty KNS.

Oprócz wskazanego osiągnięcia, do dorobku naukowego po uzyskaniu stopnia doktora, można zaliczyć także szereg publikacji, które zasługują na bardzo pozytywną ocenę. Są to: dwie monografie (Brzezińska M.M., Burgoński P., Gierycz M., *Analiza dyskursu politycznego. Teoria, zastosowanie, granice naukowości*, Warszawa 2018, ss. 198; Olewińska M., *System federalny w Unii Europejskiej i w Niemczech. Modele i powiązania*, Kraków 2007, ss. 207), kilkanaście rozdziałów w pracach zbiorowych oraz pięć artykułów naukowych.

Habilitantka wykazała się – zdaniem recenzenta – znaczącą aktywnością naukową. Z całą pewnością można stwierdzić, że dorobek publikacyjny jest koherentny. Jego wartość poznawcza oraz spójność świadczą o dojrzałości naukowej i badawczej. Pełna paleta różnorodnych form doniesień naukowych świadczy o wysokich kompetencjach merytorycznych.

Habilitationka w swoich pracach wykazała się wszystkimi niezbędnymi cechami solidnego badacza. Do najważniejszych warto zaliczyć legitymowanie się dogłębną znajomością źródeł i literatury przedmiotu; umiejętność prowadzenia badań indywidualnie oraz zespołowo; zdolność do przedstawiania wyników badań w formie monografii, artykułów oraz rozdziałów; wniesienie nowej i interesującej poznawczo wiedzy. Całość bez wątpienia zasługuje na oceną pozytywną.

III. Wskaźniki bibliometryczne

Do dokumentacji wniosku załączono dane bibliometryczne, co bardzo pozytywnie świadczy o rzetelności Habilitationki.

- *Impact Factor*: b.d.
- Liczba cytowań publikacji wnioskodawcy: 70, w tym autocytowań: 5 (źródło: *Google Scholar*);
- Indeks Hirscha: h-indeks: 4 (źródło: *Google Scholar*).

Konkluzja (3):

Przedłożony jako osiągnięcie naukowe cykl publikacji pt. „Współczesne oblicza przywództwa politycznego: doświadczenia z Niemiec i z Polski” zadość wymaganiom stawianym kandydatowi do stopnia naukowego doktora habilitowanego, w szczególności zawiera sformułowanie, analizę i rozwiązanie problemu naukowego, ważnego dla rozwoju przedmiotowej dyscypliny. **Osiągnięcia naukowe, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowią – w opinii recenzenta – znaczny wkład Habilitationki w rozwój przedmiotowej dyscypliny w rozumieniu art. 219. ust. 1. powołanej Ustawy.**

3) Dorobek Habilitationki w innych obszarach pracy zawodowej

I. Współpraca z innymi jednostkami naukowymi

Habilitationka współpracowała z wieloma podmiotami ze świata nauki i kultury, w tym z uniwersytetami zagranicznymi.

- W przypadku polskiego środowiska naukowego to przede wszystkim Katolicki Uniwersytet Lubelski, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, oraz Akademia Lubrańskiego.
- Wśród uczelni zagranicznych wymienić należy m.in. Uniwersytet w Norymberdze (*Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg*), Uniwersytet Wiedeński (*Universität Wien*), Uniwersytet Johanna Gutenberga w Moguncji (*Johannes Gutenberg Universität Mainz* – stypendium badawcze *Katholischer Akademischer Ausländer-Dienst*; pobyty studyjne w ramach projektów EU-Horizon 2020 No 730895: *Research Infrastructure on Religious Studies*), Uniwersytet Katolicki w Eichstätt-Ingolstadt (*Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt* – stypendium *Bernhard Sutor Stiftung*), Uniwersytet w Greifswaldzie (*Universität Greifswald*), Akademia Katolicka w Berlinie (*Katolische Akademie in Berlin*) czy *Ilia State University* w Gruzji.

Istotną częścią aktywności badawczej były krajowe oraz zagraniczne wykłady i konferencje naukowe, na których Habilitantka wygłaszała referaty w języku polskim, niemieckim i angielskim. Przewodniczyła także panelom konferencyjnym oraz moderowała dyskusje i debaty w różnych językach. Wykaz tych osiągnięć uznaję za imponujący.

Istotnym, krytycznym wkładem w rozwój nauki jest zaangażowanie Habilitantki jako eksperta/recenzenta w różnych czasopismach oraz ośrodkach naukowych krajowych i zagranicznych.

II. Granty badawcze

Habilitantka wykazuje skuteczność w realizacji grantów badawczych. Do jednego z ważniejszych projektów naukowych, w którym Habilitantka uczestniczyła jako polski koordynator wykonawczy, zaliczyć można współpracę z międzynarodowym zespołem naukowym skupiającym wiodących badaczy z Nürnberg Universität, Andrassy-Universität Budapest, Universität Cluj-Napoca oraz Universität Tübingen, (*Die Europäisierung regionaler Strukturen in Mittel- und Osteuropa. Eine komparative Untersuchung am Beispiel Ungarns, Polens und Rumäniens*, „Europeizacja struktur regionalnych w Polsce, Rumunii i na Węgrzech”). Podejmowane w jego ramach badania naukowe powiązane były ze sferą przemysłu reprezentowaną przez Volkswagen Stiftung i dotyczyły problematyki regionu jako przestrzeni polityczno-kulturowej w kontekście procesów integracyjnych w trzech wybranych państwach: Polsce, Rumunii oraz na Węgrzech. Kandydatka do stopnia naukowego pełniła również rolę kierownika finansowego oraz koordynatora wykonawczego w projekcie *Collegium Interethnicum liderem pośród niezależnych think tanków badających Inicjatywę Trójmorza* realizowanego w ramach dotacji przyznanej przez Narodowy Instytut Wolności.

Wśród istotnych osiągnięć w tym zakresie należy wskazać ponadto m.in. kierowanie projektami badawczymi:

- *Mali przywódcy* (decyzja nr Dec-INPiA-17/20 projekt realizowany w ramach badań statutowych BBN w 2020);
- *Przywództwo i procesy decyzyjne kobiet w polityce* (decyzja nr Dec-INPiA-1/21 z 2021);
- *Przywództwo polityczne Helmuta Kohla. Jego rola, wpływ i znaczenie dla Niemiec, Europy i świata* (umowa nr UmoPBNHiS-20/19 realizowanym w ramach badań statutowych BBN w 2019);
- *Opinie oraz komentarze prasy polskiej i niemieckiej na temat roli Polski i Niemiec w przewyżnianiu kryzysu ekonomicznego i politycznego w Unii Europejskiej w okresie polskiej prezydencji* realizowanym w 2012 roku w ramach współpracy Instytutu Politologii UKSW oraz Fundacji Konrada Adenauera.

III. Uzyskane nagrody

Za działalność naukową i popularyzatorską Habilitantka została nagrodzona:

- 2024, wyróżnieniem naukowym Rektora Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie za wybitne osiągnięcia naukowe;

- 2022, nagrodą Dyrektora Instytutu Nauk o Polityce i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie za wybitne osiągnięcia naukowe i organizacyjne;
- 2021, *Medalem Komisji Edukacji Narodowej*;
- 2021, *Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę*;
- 2010, Nagrodą Dziekana za pracę na rzecz Wydziału Nauk Historycznych i Społecznych UKSW.

IV. Działalność organizacyjna, dydaktyczna i popularyzatorska

Habilitationka charakteryzuje się istotnym dorobkiem organizacyjnym na rzecz macierzystego uniwersytetu oraz współpraca ze środowiskiem zewnętrznym. W pierwszym wymiarze to przede wszystkim udział w organach kolegialnych: Rada Dyscypliny Naukowej Nauki o Polityce i Administracji (INPiA UKSW), Rada Wydziału Społeczno-Ekonomicznego UKSW, Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna, czy Rada Ewaluacyjna INPiA. Ponadto Habilitationka odpowiadała za współpracę rodzimego instytutu z Katholische Akademie w Berlinie. Aktualnie Habilitationka pełni funkcję kierownika kierunku Politologia i odpowiada za program nauczania na I i II stopniu studiów.

Aktywność dydaktyczna Habilitationki jest prawidłowa, gdyż koncentruje się na prowadzeniu zajęć z przedmiotów leżących w zakresie kompetencji merytorycznych.

- *Przywództwo w organizacji* – konwersatorium,
- *Przywództwo a kwestie bezpieczeństwa* – wykład,
- *Decydowanie polityczne* – wykłady,
- *Psychologia polityki* – wykład,
- *Wybrane aspekty bezpieczeństwa psychologicznego* – konwersatorium,
- *Gry decyzyjne* – konwersatorium,
- *Rosja i Niemcy wobec Europy Środkowoeuropejskiej* – wykład/konwersatorium,
- *Współczesne systemy polityczne* – wykład,
- *System polityczny Niemiec* – wykład,
- *System polityczny UE* – wykład, konwersatorium,
- *Seminaria podyplomowe, magisterskie, licencjackie.*

Habilitationka wykazała się również wzorcowym wręcz zaangażowaniem w popularyzację nauki (współorganizacja olimpiady przedmiotowej, konferencje, projekty edukacyjne itd.).

Konkluzja (4):

Dorobek dydaktyczny i organizacyjny dr Moniki Marii Brzezińskiej – zdaniem recenzenta – z naddatkiem czyni zadość wymogom habilitacyjnym.

W N I O S E K

Konkludując należy stwierdzić, że przedłożony dorobek zasługuje – zdaniem recenzenta – na ocenę pozytywną. Zarówno główne osiągnięcie naukowe, jak i pozostałe przejawy aktywności badawczej potwierdzają

kompetencje naukowe i dojrzałość metodologiczną dr Moniki Marii Brzezińskiej. Habilitantka wykazała się istotną aktywnością naukową, a Jej dorobek stanowi znaczny wkład w rozwój dyscypliny. **W związku z powyższym jednoznacznie opowiadam się za nadaniem Pani dr Monice Marii Brzezińskiej stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie nauk o polityce i administracji.**

Warszawa 21.04.2025 r.